

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η υγεία στις πόλεις ως κοινό αγαθό»

(2017/C 306/08)

Εισηγητής: ο κ. Roberto Pella (IT/EPP), δήμαρχος του Valdenigo**ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ)

Γενικές παρατηρήσεις

1. αναγνωρίζει ότι η έννοια της υγείας είναι ζωτικής σημασίας για την ευημερία της κοινωνίας· αφορά δε, όχι μόνο τη φυσική επιβίωση ή την απουσία ασθένειας, αλλά και τις ψυχολογικές πτυχές, τις φυσικές, περιβαλλοντικές, κλιματικές και στεγαστικές συνθήκες, τον επαγγελματικό βίο, και τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες διαβίωσης, όπως ορίζεται από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ).
2. τονίζει ότι οι πόλεις διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της υγείας, ως αποτέλεσμα της αστικοποίησης, δεδομένου ότι το 70 % του παγκόσμιου πληθυσμού θα ζει σε αστικές περιοχές·
3. επαναλαμβάνει ότι τα μέτρα της ΕΕ, καθώς και οι ρυθμίσεις και οι προτεραιότητες χρηματοδότησης συχνά είναι προσανατολισμένες στις μεγάλες πόλεις· σημειώνει δε ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη σημαντική σωρευτική επίδραση των μικρού και μεσαίου μεγέθους πόλεων και κωμοπόλεων με πληθυσμό 5 000 έως 100 000 κατοίκους, στις οποίες διαβίει πάνω από το ήμισυ του πληθυσμού της ΕΕ ⁽¹⁾, καθώς και στη σημαντική τους επιρροή όσον αφορά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή κανόνων για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας στην ΕΕ·
4. επισημαίνει ότι ο όρος «υγιής πόλη» (*healthy city*, πβ. ΠΟΥ) προϋποθέτει μια κοινότητα με επίγνωση της σημασίας της υγείας ως δημόσιου αγαθού, ικανής να προωθεί και να θέτει σε εφαρμογή σαφείς πολιτικές με σκοπό την προστασία και τη βελτίωση των υφιστάμενων υποστηρικτικών μορφών του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και την πρόληψη για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και το προσδόκιμο υγιούς ζωής και τη μείωση του κινδύνου εμφάνισης της αναπηρίας, η οποία, συγχρόνως, προωθεί τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης·
5. επισημαίνει ότι, αν και πολλές από τις 12 εταιρικές σχέσεις που δρομολογήθηκαν με το Σύμφωνο του Άμστερνταμ του 2016 για την υλοποίηση του θεματολογίου για το αστικό περιβάλλον της ΕΕ αφορούν ζητήματα υγείας, δεν έχει συναφθεί ακόμη εταιρική σχέση ειδικά αφιερωμένη στην υγεία. Εκφράζει, εξάλλου, τη λύπη της για το γεγονός ότι το αστικό θεματολόγιο της ΕΕ θα έπρεπε να προβλέπει μια ευρεία διασταυρούμενη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων διοικητικών επιπέδων για την αξιολόγηση των επιπτώσεων στην υγεία· Για τον λόγο αυτό ζητά να συμπεριληφθεί ο ορισμός της υγείας στο περιεχόμενο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ, προβάλλοντας τις επιπτώσεις του στην υγεία·
6. σημειώνει ότι η δημόσια υγεία είναι εθνική αρμοδιότητα και ο ρόλος της ΕΕ εν προκειμένω είναι να συμπληρώνει τις πολιτικές των κρατών μελών της ΕΕ, παρέχοντας βοήθεια στις κυβερνήσεις να επιτυγχάνουν κοινούς στόχους και να δημιουργούν οικονομίες κλίμακας·
7. τονίζει την ανάγκη μελέτης και ανάλυσης των καθοριστικών παραγόντων της υγείας, ιδιαίτερα όσον αφορά την υγεία στις πόλεις και εκτίμησης των ευκαιριών και των προβλημάτων που προκύπτουν λόγω της αύξησης του προσδόκιμου ζωής·
8. επισημαίνει την ανάγκη αναθεώρησης των μηχανισμών του κράτους πρόνοιας βάσει των στοιχείων αναφορικά με τις διαφορετικές ανάγκες και τα διαφορετικά πλαίσια που χαρακτηρίζουν τις διάφορες πληθυσμιακές ομάδες, από τα οποία συνάγονται η αύξηση των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων λόγω της ανόδου του προσδόκιμου ζωής, της αύξησης των ανισοτήτων μεταξύ των κοινωνικών ομάδων και λόγω του παράλληλου φαινομένου της εισροής μεταναστών, στοιχείο το οποίο αποτελεί μια πρόσθετη πρόκληση, καθώς και μια ευκαιρία για τις υπηρεσίες δημόσιας υγείας και κοινωνικής πρόνοιας·
9. υποδεικνύει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές ως εγγυητές της ύπαρξης ενός ισότιμου δικτύου πολυεπίπεδης συνδιαχείρισης, στο οποίο τα θεσμικά όργανα, οι επιχειρήσεις, οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών και οι απλοί πολίτες θα μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός κοινού, δίκαιου και αρμονικού πλέγματος αστικής ανάπτυξης·

⁽¹⁾ CDR 7987/2013.

10. σημειώνει τη δυνατότητα πρότασης και χρήσης αποτελεσματικών μέσων υπέρ της υγείας στις πόλεις ως κοινού αγαθού στα ακόλουθα πεδία πολιτικής προτεραιότητας:

- πολεοδομικός σχεδιασμός
- κινητικότητα και μεταφορές
- περιβάλλον και υγιεινή διατροφή
- αθλητισμός, σωματική άσκηση και εκπαίδευση
- διοίκηση

Πολεοδομικός σχεδιασμός

11. ζητά να συμπεριληφθεί η υγεία και ο ορισμός της στο περιεχόμενο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ με σκοπό την εμπέδωση μιας νέας αντίληψης περί σχεδιασμού από κοινού· μιας αντίληψης που θα είναι δυνατόν να συμβάλλει στην προαγωγή της υγείας και στη διαμόρφωση ενός ευνοϊκού για την υγεία περιβάλλοντος, στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού·

12. καλεί τις τοπικές αρχές να αξιοποιήσουν τις «Αστικές καινοτόμους δράσεις» –μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με συνολικό προϋπολογισμό (υπό το ΕΤΠΑ) ύψους 372 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020 (ακόμη και αν δεν γίνεται ρητή αναφορά στην υγεία ως τομέα προτεραιότητας)– έτσι ώστε να παρέχονται στις αστικές περιοχές τα μέσα να ελέγχουν νέες και μη δοκιμασμένες λύσεις σε αστικά ζητήματα και να διερευνήσουν ρηξικέλευθες δράσεις ως απάντηση σε ορισμένες από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στον τομέα της υγείας·

13. ζητεί να ακολουθηθούν πολιτικές υπέρ της ολοκλήρωσης της κοινωνικής υγείας και της βελτίωσης των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών συνθηκών των υποβαθμισμένων ή μειονεκτικών συνοικιών·

14. εφιστά την προσοχή στην προστασία της καλής διαβίωσης των ασθενέστερων ομάδων του πληθυσμού και ιδίως των γυναικών, των παιδιών και των ομάδων με κλονισμένη υγεία λόγω προβλημάτων ψυχικής υγείας, ασθένειας ή αναπηρίας. Όσον αφορά την κοινωνική ένταξη, πρόκειται για μια προτεραιότητα στην προσπάθεια περιορισμού του κοινωνικοοικονομικού χάσματος και των αυξανόμενων ανισοτήτων στις πόλεις. Πράγματι, ιδίως ο συσχετισμός μεταξύ δεικτών υγείας και κοινωνικών δεικτών (όπως η γενική θνησιμότητα, η αναπηρία και η υγεία του κάθε ατόμου) καταδεικνύει ότι από τις ανισότητες αυτές συνάγεται ότι υπάρχει μια διαβάθμιση (συντελεστής Gini): τα άτομα κάθε κοινωνικής βαθμίδας έχουν χειρότερη υγεία απ' ό,τι αυτά της ανώτερης βαθμίδας και καλύτερη από όσους ανήκουν σε χαμηλότερη βαθμίδα. Με άλλα λόγια, προκειμένου τα αντισταθμιστικά μέτρα που λαμβάνονται να έχουν ουσιαστικά αποτελέσματα ως προς την υγεία, δεν αρκούν επιλεκτικές λύσεις επικεντρωμένες στα άτομα υψηλής ευπάθειας, αλλά πρέπει να αφορούν το σύνολο της βαθμίδας·

15. κρίνει απαραίτητη την χάραξη πολιτικών που θα εγγυώνται την υγιή ενεργό γήρανση ποιότητας (health and active ageing) όσον αφορά την ευημερία, τόσο σωματική όσο και ψυχική, κοινωνική/σχεσιακή, με την ενθάρρυνση της συμμετοχής σε δραστηριότητες αναψυχής στην πόλη και σε προγράμματα μεταξύ των γενεών για την καταπολέμηση της μοναξιάς και της απομόνωσης·

16. υπογραμμίζει ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι στρατηγικές προώθησης της υγείας, οι πολιτικές πρόληψης και κοινωνικής και ιατροφαρμακευτικής ένταξης για τους μετανάστες ως ύψιστη προτεραιότητα υπέρ της κοινωνικής ένταξης, με τη βοήθεια και πολιτιστικών διαμεσολαβητών που υπάρχουν στις πόλεις (π.χ. το πρόγραμμα RE-HEALTH ⁽²⁾) και αποδίδοντας ξεχωριστή έμφαση σε θύματα που έχουν υποστεί τραυματικές εμπειρίες, ιδίως παιδιά·

17. προτείνει την εκτίμηση των πιθανών οφελών και κόστους της εγκαθίδρυσης στα μεγάλα αστικά κέντρα ενός Παρατηρητηρίου καθοριστικών παραγόντων της υγείας, βάσει των εναρμονισμένων ευρωπαϊκών ορισμών και των μεθόδων· με άλλα λόγια ενός κέντρου πληροφόρησης (HiAP focal points) χάρη στο οποίο οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα έχουν ενδεχομένως πρόσβαση σε συναφείς θετικές πρακτικές, περιπτωσιολογικές μελέτες, διασυνδέσεις, χρηματοδοτικές δυνατότητες κ.τ. λ·

18. εισηγείται οι πόλεις που δεν διαθέτουν ακόμη αυτή την υπηρεσία να εξετάσουν τα πιθανά οφέλη και το πιθανό κόστος της καθιέρωσης ενός διαχειριστή υγιούς πόλης, ο οποίος θα αναλύει τις ανάγκες που θα κοινοποιούν οι πόλεις και θα κατευθύνει τη διαδικασία βελτίωσης σε συνεργασία με τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, θα συντονίζει τις πολιτικές τους και θα μεριμνά για την εφαρμογή τους·

⁽²⁾ Εφαρμόζεται σε συνεργασία με το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης: <http://re-health.eea.iom.int/>

19. πιστεύει ότι ένας υγιής και χωροταξικός σχεδιασμός, με στόχο τη βελτίωση της υγείας των πολιτών πρέπει να περιλαμβάνει όχι μόνο τον εντοπισμό περιοχών και χώρων πρασίνου, αλλά και να παρέχει μια γενική αξιολόγηση του οικοσυστήματος των πόλεων και των περιφερειών·

Κινητικότητα και μεταφορές

20. υπογραμμίζει τη σημασία της ανάπτυξης των τοπικών πολιτικών σχεδιασμού των δημοσίων αστικών συγκοινωνιών, των ενεργητικών μεταφορών και της αστικής κινητικότητας με γνώμονα τη βιωσιμότητα και τη δημόσια υγεία. Εν προκειμένω, εφιστά την προσοχή στο αναθεωρημένο πρόγραμμα εργασίας για την περίοδο 2016-2017 του «Ορίζοντα 2020» όσον αφορά τις «Έξυπνες, περιβαλλοντικά φιλικές και ολοκληρωμένες μεταφορές» (με έναν προϋπολογισμό άνω των 6,3 δισ. ευρώ για την περίοδο 2014-2020) –και συγκεκριμένα τη γραμμή προϋπολογισμού του «Αστική κινητικότητα»– και συνιστά στους υπευθύνους χάραξης πολιτικής να εξετάσουν τις επενδυτικές δυνατότητες που προσφέρει το πρόγραμμα για τα έργα τους τοπικής κινητικότητας·

21. επαναλαμβάνει τη στήριξή της προς το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας και ενθαρρύνει τη χάραξη των πολιτικών μεταφορών και του σχεδιασμού και της χρήσης γης σύμφωνα με την ιεράρχηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας με προτεραιότητα αφ' ενός μεν σε κίνητρα και μέτρα για να καταστούν ασφαλέστεροι και πιο ελκυστικοί οι πιο ενεργητικοί τρόποι μετακίνησης (πεζή και με ποδήλατο), αφ' ετέρου δε στην προαγωγή των πολυτροπικών δημοσίων συγκοινωνιών·

22. προτρέπει τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να υποστηρίξουν μια ευρωπαϊκή πολιτική που θα ενθαρρύνει τη χρήση των ηλεκτρικών και ηλεκτροκίνητων –δημόσιων και ιδιωτικών– μέσων μεταφοράς, ενώ σταδιακά θα αποθαρρύνει τη χρήση αυτών που κινούνται με ορυκτά καύσιμα και θα ευνοεί την επιλογή οικολογικών μέσων·

23. σημειώνει ότι είναι δυνατή η υλοποίηση υγιών πόλεων μόνο εάν οι ίδιες οι πόλεις είναι βιώσιμες. Τονίζει ότι η ποιότητα ζωής, καθώς και οι γενικές περιβαλλοντικές συνθήκες εξαρτώνται από την κατάσταση του αστικού περιβάλλοντος και, ως εκ τούτου, υπογραμμίζει ότι μια ολιστική και αειφόρος προσέγγιση θα αποτελέσει προαπαιτούμενο για τη μελλοντική ανάπτυξη του αστικού περιβάλλοντος ⁽³⁾·

24. ζητά νέες ολοκληρωμένες πολιτικές μεταφορών έτσι ώστε όλες οι πόλεις να ευθυγραμμίζονται με τις υψηλότερες προδιαγραφές προσιτότητας και χρηστικότητας των χώρων και των αστικών υπηρεσιών για ΑμεΑ·

25. ζητά να ληφθούν μέτρα ευαισθητοποίησης των πολιτών ως προς την επιλογή μορφών μετακίνησης στην πόλη που θα είναι πιο αποδοτικές από οικονομικής και περιβαλλοντικής άποψης, καθώς και όσον αφορά την επίδρασή τους στη δημόσια υγεία·

26. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεκτιμήσει τη χρήση βιώσιμων μέσων μεταφοράς κατά την αναθεώρηση των κριτηρίων για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις της ΕΕ στον τομέα των μεταφορών ή να ενθαρρύνει τόσο την ανάπτυξη εργαλείων τεχνολογικής καινοτομίας στον τομέα των μεταφορών όσο και τη διάδοσή τους στα κράτη μέλη·

27. επικροτεί ανεπιφύλακτα θετικές περιπτώσεις όπως η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ —μια καθιερωμένη πλέον εκστρατεία ενημέρωσης, η οποία ξεκίνησε το 2002 (μάλιστα το 2016 σημειώθηκε ο υψηλότερος αριθμός συμμετοχών, 2 427) με μικρές και μεγάλες πόλεις να οργανώνουν ενημερωτικές δραστηριότητες από τις 16 έως τις 22 Σεπτεμβρίου κάθε έτους το ενωσιακής χρηματοδότησης έργο PASTA (Σωματική Δραστηριότητα Μέσω Βιώσιμων Τρόπων Μεταφοράς/*Physical Activity Through Sustainable Transport Approaches*) ⁽⁴⁾, ένα πρόγραμμα στο οποίο αναγνωρίζεται σαφώς η σύνδεση της υγείας με τις μετακινήσεις στις πόλεις, και οι ΣΔΠ υπέρ της ανάπτυξης υπηρεσιών προς τους πολίτες·

28. τονίζει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν τη νομική αρμοδιότητα να οριοθετούν προστατευόμενες περιοχές, να υποστηρίζουν τα δίκτυα Natura 2000 της ΕΕ και να μερμινούν για τη συνεκτίμηση των ζητημάτων της βιοποικιλότητας στον αστικό και χωροταξικό σχεδιασμό. Επίσης, επισημαίνει τις ολοένα και περισσότερες επιστημονικές έρευνες, σύμφωνα με τις οποίες η φύση μπορεί να συντείνει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων στην κοινωνία και στον τομέα της υγείας, μέσω του μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, της προαγωγής της σωματικής άσκησης και της κοινωνικής ένταξης, καθώς και μέσω της μείωσης του άγχους·

⁽³⁾ COR/07987/2013

⁽⁴⁾ <http://pastaproject.eu/home/>

Περιβάλλον, στέγαση και υγιεινή διατροφή

29. επιδοκιμάζει την απόφαση που εξέδωσε στις 7 Δεκεμβρίου 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναπτυχθεί ένα σχέδιο δράσης υπέρ της καλύτερης εφαρμογής των οδηγιών για τα πτηνά και τους οικοτόπους και της αναγνώρισης της σημασίας της ολοκληρωμένης διοίκησης και σχεδιασμού των πόλεων με σκοπό την επίτευξη των στόχων της διατήρησης της βιοποικιλότητάς τους⁽⁵⁾.

30. επαναλαμβάνει το αίτημα –και τη δέσμευσή– της όσον αφορά την αύξηση του προϋπολογισμού του προγράμματος LIFE για τη Φύση και τη βιοποικιλότητα μετά το 2020. Το εν λόγω πρόγραμμα αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής, των κλιματικών και ενεργειακών στόχων της ΕΕ για την περίοδο 2020-2030, της Συμφωνίας του Παρισιού, των θεματολογίων του ΟΗΕ και του Οργανισμού Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και των ΣΒΑ· υπό αυτό το πρίσμα, ζητεί να στηριχθούν περισσότερο οι πρωτοβουλίες που λαμβάνονται σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο για την κλιματική προσαρμογή του αστικού περιβάλλοντος⁽⁶⁾, ενόψει του 8ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον (για την περίοδο 2020-2027).

31. ζητά να γίνουν ενέργειες επί περιβαλλοντικών και κλιματικών παραγόντων, για την προαγωγή της υγείας στις πόλεις. Σε σχετικές μελέτες που έχουν ανατεθεί καταδεικνύεται η επίδραση του αστικού περιβάλλοντος στην εκδήλωση παθήσεων, όπως λ.χ. οι καρδιαγγειακές και οι αναπνευστικές παθήσεις, αλλά και νόσων όπως η παχυσαρκία και ο διαβήτης τύπου 2. Ζητεί, ως εκ τούτου, να πραγματοποιηθούν σχετικές μελέτες της σχέσης κόστους — οφέλους της αδράνειας σε ό,τι αφορά την ατμοσφαιρική ρύπανση και την ηχορύπανση, που επηρεάζουν και καθορίζουν την κατάσταση της υγείας στις πόλεις, με σκοπό να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να επιλεγεί η πλέον εφικτή οικονομικά δημόσια πολιτική⁽⁷⁾.

32. ενθαρρύνει πρωτοβουλίες υπέρ της συνεργασίας μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των τομέων της υγείας και του περιβάλλοντος και υπέρ της βελτίωσης της υγείας και της καλής διαβίωσης των πολιτών· τούτα δε μέσω της σύνδεσης των πολιτών με τη φύση, έτσι ώστε να έχουν τη δυνατότητα τακτικής επίσκεψης σε περιοχές φυσικού κάλλους πλησίον τους, μέσω της προαγωγής της τακτικής σωματικής άσκησης και της χρήσης περιοχών φυσικού κάλλους για ιαματικούς σκοπούς και άλλες θεραπείες.

33. επικροτεί θερμά θετικά παραδείγματα όπως το βραβείο «Πράσινης πρωτεύουσας της Ευρώπης» και το νεόκοπο Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης, τα οποία θα προσφέρουν ευκαιρίες σε νέους Ευρωπαίους να συμβάλλουν άμεσα στη διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 μέσω εθελοντικών δραστηριοτήτων και, συνακόλουθα, θα τους δίνουν τη δυνατότητα να έρχονται πιο κοντά στη φύση, να καλλιεργούν την οικολογική τους συνείδηση και να απολαμβάνουν τα υγιεινά οφέλη της φύσης και της βιοποικιλότητας.

34. ζητεί να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες στέγασης και τα θέματα υγείας που συνδέονται με τη στέγαση, καθώς και η υγεία και η ασφάλεια κατά την κατασκευή και συντήρηση δημόσιων κτιρίων όπως είναι τα σχολεία και τα νηπιαγωγεία, σε σχέση μεταξύ άλλων με την ποιότητα του αέρα των εσωτερικών χώρων.

35. ζητά να δοθεί η μεγαλύτερη δυνατή προσοχή στη σημασία της υγιεινής διατροφής, μέσω συγκεκριμένων κατευθυντήριων γραμμών στις οποίες θα συνεκτιμώνται τα διαφορετικά πλαίσια και ομάδες-στόχος του πληθυσμού (σχολικά γεύματα, κατάλογοι εστιατορίων, κατάλληλοι κοινωνικοί χώροι εστίασης). Με αυτά κατά νου, επιδοκιμάζει τη δημοσίευση της τεχνικής έκθεσης με θέμα τις δημόσιες συμβάσεις για το υγιεινό φαγητό στα σχολεία και συνιστά σε όλες τις τοπικές και περιφερειακές αρχές που καταβάλλουν χρήματα για τρόφιμα και συναφείς υπηρεσίες στα ή για τα σχολεία να χρησιμοποιούν αυτό το υποστηρικτικό έγγραφο, έτσι ώστε να συνεκτιμάται καλύτερα η υγεία και η διατροφή στις προδιαγραφές των δημόσιων συμβάσεων για τα τρόφιμα.

36. συνιστά την πρόωθηση πολιτικών που να αποσκοπούν στην επιβράβευση της περιβαλλοντικής ευθύνης στον παραγωγικό τομέα, με στόχο τόσο τους παραγωγούς όσο και τα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των αποβλήτων.

37. προτείνει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη των διατροφικών διαταραχών και των επιβλαβών μορφών κατανάλωσης οινοπνεύματος, καπνού και άλλων εξαρτήσεων με συγκεκριμένες λύσεις, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, όχι μόνο με τη βοήθεια της προαγωγής της καινοτόμου και υψηλής ποιότητας έρευνας, της ανταλλαγής στοιχείων και δεδομένων και της αξιολόγησης των ρυθμιστικών μέτρων, αλλά και με την υιοθέτηση πολιτικών ελέγχου και πρόληψης σε δημόσιους χώρους.

⁽⁵⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-16-4308_en.htm: «Το σχέδιο δράσης θα συνίσταται σε μια σειρά συγκεκριμένων μέτρων όπως η διοργάνωση τακτικών συνεδριάσεων με δημάρχους και άλλες τοπικές αρχές για να αξιολογούνται τα ζητήματα εφαρμογής και να βοηθούνται τα κράτη μέλη στη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων. Επίσης, στο σχέδιο χαράσσονται –σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους λοιπούς συναρμοδίους– οι κατάλληλες εφαρμοστικές κατευθυντήριες γραμμές υπόψη των περιφερειακών φορέων, με σκοπό τόσο τη μείωση του περιττού φόρτου και των δικαστικών διαφορών όσο και την παροχή κινήτρων για εθνικές και περιφερειακές επενδύσεις στη βιοποικιλότητα. Η Επιτροπή των Περιφερειών θα συμμετέχει ενεργά στη συνέχεια της σημερινής συζήτησης προσανατολισμού.»

⁽⁶⁾ «Ενδίαμεση αξιολόγηση του προγράμματος LIFE» (βλ. COR-2016-04126).

⁽⁷⁾ Προς μια νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή — Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση (βλ. COR-2016-02430).

Αθλητισμός, σωματική άσκηση και εκπαίδευση

38. υπενθυμίζει ότι η σωματική άσκηση είναι ένας από τους αποτελεσματικότερους τρόπους πρόληψης μη μεταδιδόμενων ασθενειών, καταπολέμησης της παχυσαρκίας και διατήρησης ενός υγιούς τρόπου ζωής. Δεδομένων των ολοένα και περισσότερων στοιχείων που πιστοποιούν ότι η σωματική άσκηση είναι ευθέως ανάλογη με την πνευματική υγεία και τις γνωστικές διεργασίες, καλεί τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να καταγράψουν και να ανταλλάσσουν ενθαρρυντικά και διδακτικά παραδείγματα προς μίμηση·

39. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει τον ρόλο των δήμων και των περιφερειών στην εφαρμογή καλύτερων πολιτικών υπέρ της σωματικής δραστηριότητας για τη βελτίωση της υγείας σε κάθε τομέα της ζωής των πολιτών, από το σχολείο έως τον εργασιακό χώρο, τον χώρο αναψυχής και τις μεταφορές· πολιτικών με τις οποίες θα εμπεδώνεται η νοοτροπία περί σωματικής άσκησης και θα δοθεί απάντηση στα πρόσφατα αιτήματα του Συμβουλίου και το Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για ανάληψη δράσης υπέρ του υγιεινού τρόπου ζωής·

40. επαναλαμβάνει την ανάγκη να προαχθούν η εκπαίδευση και η ανάπτυξη ικανοτήτων σε θέματα υγείας στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, δεδομένου ότι έχει αποδειχθεί πόσο αποτελεσματική είναι η εν λόγω εκπαίδευση που παρέχεται στα σχολεία για τον περιορισμό επικίνδυνων τάσεων για την υγεία των νέων·

41. συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή –κατά την έγκριση του περιεχομένου της πρώτης έκδοσης όσον αφορά την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της σωματικής άσκησης για τη βελτίωση της υγείας (*Health-Enhancing Physical Activity* — HEPA) την οποία υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εξέδωσε τον Δεκέμβριο του 2016⁽⁸⁾, και την οποία υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή– να θέσει ως στόχο τη μείωση του κόστους της έλλειψης σωματικής άσκησης, το οποίο περίπου ανέρχεται σε περισσότερα από 80 δισ. ευρώ ετησίως στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ⁽⁹⁾, μέσω της περαιτέρω προαγωγής της σωματικής δραστηριότητας για τη βελτίωση της υγείας και με τη βοήθεια των μέσων που είναι διαθέσιμα σε τοπικό, περιφερειακό και ενωσιακό επίπεδο·

42. επικροτεί σαφώς και ενθαρρύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε τοπικό επίπεδο όπως οι εξής: η δημιουργία προϋποθέσεων για την αύξηση των ποδηλατοδρόμων και των πεζοδρόμων για τρέξιμο και περπάτημα, καθώς και για τις αστικές μετακινήσεις που να εγγυώνται επαρκώς την ασφάλεια· η χρήση δημόσιων χώρων πρασίνου διαμορφωμένων ως υπαίθριων γυμναστηρίων· η ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση στο σχολικό πρόγραμμα των ωρών της φυσικής αγωγής «για όλους»· η αξιοποίηση των σχολικών αθλητικών υποδομών και από άλλους πολίτες (πέραν των μαθητών) στις ώρες μη λειτουργίας των σχολείων· υποστηρίζει δε πρωτοβουλίες όπως η ετήσια ανάδειξη μιας ευρωπαϊκής πρωτεύουσας και άλλων ευρωπαϊκών πόλεων αθλητισμού υπό την αιγίδα της ACES Europe (Ένωση Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών και Πόλεων του Αθλητισμού/Association of European Capitals and Cities of Sport)·η «Ευρωπαϊκή εβδομάδα Αθλητισμού», η οποία το 2017 θα τιτλοφορείται «Αθλητισμός και υγεία» («Sport and Health»)· το πρόγραμμα «Erasmus+ Sport» με στόχο την πιο αποτελεσματική προαγωγή της σωματικής άσκησης για τη βελτίωση της υγείας (*Health-Enhancing Physical Activity* — HEPA)·

43. αναγνωρίζει τις δραματικές επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης στην ικανότητα των δημόσιων συστημάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης να παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες, επίσης υπό το πρίσμα της αυξανόμενης ζήτησης λόγω, μεταξύ άλλων, του γηράσκοντος πληθυσμού. Υπενθυμίζει ότι οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στη διατήρηση μιας αποδοτικής από άποψη κόστους και, συγχρόνως, υψηλής ποιότητας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, καθότι παρέχουν σε ανθρώπους κάθε ηλικίας τη δυνατότητα να διαχειρίζονται καλύτερα την υγεία και την ποιότητα ζωής τους, τόσο στις αστικές περιοχές όσο και στις αγροτικές·

Διοίκηση

44. προτείνει να εξετάσει, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συγκεκριμένα μέσα πρόσκλησης των τοπικών και περιφερειακών αρχών να συμμετάσχουν ενεργά σε δίκτυα όπως αυτό των «Έξυπνων πόλεων» (Smart Cities) ή το «Σύμφωνο των Δημάρχων» ή σε δίκτυα πρόληψης και προαγωγής της υγείας που προωθεί η ΠΟΥ (WHO Healthy Cities Network, WHO Healthy Ageing Task Force, WHO Age-Friendly Cities Project, WHO Regions for Health Network, Schools for Health in Europe Network, κλπ.), σε βασικά πεδία εφαρμογής της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους»⁽¹⁰⁾, όπως η βιοποικιλότητα και οι χρήσεις γης, η διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων ή η ατμοσφαιρική ρύπανση·

45. διατυπώνει το αίτημα να υποστηριχθούν περισσότερο οι τοπικές πρωτοβουλίες υπέρ της ενημέρωσης και της συμμετοχής των πολιτών σε προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης, με ειδική αναφορά στις ασθένειες που συνδέονται με τον τρόπο ζωής, στις χρόνιες –μεταδιδόμενες και μη– παθήσεις, οι οποίες αποτελούν στις μέρες μας τον κυριότερο κίνδυνο για την υγεία και την ανάπτυξη του ατόμου. Ζητά να δοθεί υποστήριξη στα –επιστημονικά ελεγμένα– δευτερογενή προγράμματα πρόληψης για τους πολίτες μέσω της συμμετοχής διάφορων θεσμικών οργάνων και εκπαιδευτικών φορέων·

⁽⁸⁾ eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/?qid=1483950644221&uri=CELEX:52016DC0768

⁽⁹⁾ Έρευνα του 2015 της Διεθνούς Ένωσης Αθλητισμού και Πολιτισμού (ISCA) και του Κέντρου Οικονομικών και Επιχειρηματικών Ερευνών (CEBR) υπό τη μορφή έκθεσης με τίτλο: «The state of physical activity in Europe», σ. 37; έργο PASS fr.calameo.com/read/000761585fb41d432c387.

⁽¹⁰⁾ CdR140/2011.

46. προτείνει τη σύμπληξη μιας ισχυρής συμμαχίας κοινοτήτων, περιφερειών, πανεπιστημίων, επιχειρήσεων ιατροφαρμακευτικής περιθαλψής, ερευνητικών κέντρων, επιχειρήσεων, επαγγελματιών, εθελοντικών οργανώσεων, κοινοτικών οργανώσεων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών με σκοπό τη μελέτη και την εποπτεία, σε επίπεδο πόλης, των καθοριστικών παραγόντων της δημόσιας υγείας, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια πιο αποτελεσματική και ανταποκρινόμενη πολυεπίπεδη διοίκηση που θα βελτιώσει την πολιτική για την υγεία·

47. τονίζει ότι είναι ευθύνη όλων των επιπέδων της δημόσιας διοίκησης, αλλά και των ίδιων των πολιτών, να συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση των συνεπειών των μεταδιδόμενων νοσημάτων με την προώθηση και την παροχή κινήτρων υπέρ προγραμμάτων εμβολιασμού, της προφύλαξης και του ορθού τρόπου ζωής, καθώς και με τη μελέτη των πλέον κατάλληλων μορφών αστικού περιβάλλοντος (ιατρικά κέντρα, χώροι εργασίας, αναψυχής, αθλητικές εγκαταστάσεις, εικονικοί χώροι όπως οι ιστότοποι αυτών των αρχών) με στόχο την ενημέρωση των πολιτών και την παροχή των απαραίτητων κινήτρων·

48. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η αξιολόγηση των επιπτώσεων της κυκλικής οικονομίας στην υγεία υπήρξε έως τώρα μάλλον περιορισμένη. Κατά την εφαρμογή και την επεξεργασία της δέσμης μέτρων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κυκλική οικονομία, καθώς και των εθνικών προγραμμάτων προώθησης της κυκλικής οικονομίας, θα πρέπει να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις στην υγεία και να ενισχυθεί ο διάλογος μεταξύ των αρχών που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση των αποβλήτων, την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία της υγείας (π.χ. σχετικά με τη χρήση των αποβλήτων στις χωματοургικές εργασίες ή την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, κλπ.)·

49. προτείνει να ενσωματωθεί η προώθηση της ευημερίας και της υγείας στις τοπικές και περιφερειακές στρατηγικές. Με τον τρόπο αυτό θα συνεκτιμάται καλύτερα κατά τη λήψη αποφάσεων στους διάφορους τομείς. Η εφαρμογή θα μπορούσε να παρακολουθείται με ηλεκτρονικές εκθέσεις ευημερίας με δείκτες που θα έχουν καθοριστεί σε εθνικό επίπεδο.

Βρυξέλλες, 11 Μαΐου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA